O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT CHET TILLAR INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

I.M. Tuxtasinov

2023-yil “30” 08

Ro‘yxatga olindi № MD-70230202-1.07

2023-yil “30” 08

MAXSUS FANLARNI O‘QITISH METODIKASI FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 – San’at va gumanitar fanlar

Ta’lim sohasi: 230 000 – Tillar

Mutaxassislik: 70230202 – Sinxron tarjima (ingliz tili)

Fan/modul kodi	O‘quvyili	Semestr	ECTS-Kreditlar
MFM 1304	2024-2025	3	4
Fan/modul turi	**Ta’limtili**		**Haftadagi dars soatlari**
Majburiy	O‘zbek		4

1	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Maxsus fanlarni o‘qitish metodikasi	60	60	120

2. I. Fanning mazmuni

Fanni o‘qitishdan maqsad – magistrantlarni oliy ta'lim tizimida maxsus fanlarni o'qitish metodikasi, metodologiyasi, nazariy va amaliy asoslari, ularning kelgusidagi pedagogik va ilmiy-tadqiqot faoliyati uchun zarur bo'ladigan zamonaviy pedagogik va psixologik bilimlar bilan tanishtirish, jumladan – davlat ta'lim standartlari va ular asosida ishlab chiqiladigan namunaviy fan dasturlari, o'quv rejalarni ishlab chiqish tartibi; – maxsus fanlarni o'qitishda optimal strategiyani tanlay olish, zamonaviy ta'lim texnologiyalarini ishlab chiqish va amalga tatbiq etish; – maxsus fanlarni o'qitish metodikasini takomillashtirishda ilmiytadqiqot va ta'lim sohasidagi innovatsiyalardan foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirishdir.

Fanning vazifasi – maxsus fanlarni o'qitish bo'yicha magistrantlarning pedagogik mahoratini oshirish, amaliy va nazariy mashg'ulotlarni tashkil etishning zamonaviy metodlari bilan tanishtirish, maxsus fanlarga doir o'quvuslubiy materiallarni tahlil qilish, mashg'ulotlarning turli usullarini ishlab chiqish va o'tkazish, shuningdek, talabalar bilim darajasini nazorat qilish va baholashning zamonaviy yo'llarini o'rgatish.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi faniga kirish

Zamonaviy ta'lim tushunchasi. Ta'lim tizimi taraqqiyotining jahon tendentsiyalari. Ta'lim sifatini ta'minlash maqsadida tizimni boshqarish tamoyillari. O'zbekistonda ta'lim tizimi.

2-mavzu. “Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi” ning boshqa fanlar bilan aloqasi.

Maxsus fanlarni o'qitishning asosiy toifalari. Qiyosiy metodika.

3-mavzu. Qiyosiy metodika

“Qiyosiy metodika” tushunchasi. Qiyosiy metodikaning maqsadi, vazifalari va o'rganish ob'ekti. Turli ta'lim muassasalarida o'qitish metodikasi (maktab, akademik litsey, kollej, OTM). O'qitishning turli bosqichlarida ta'limni individuallashtirish va tabaqalashtirish muammolari.

4-mavzu. Intellektual salohiyat nazariyasi.

Nazoratga qo'yiladigan zamonaviy talablar. Turli ta'lim muassasalarida o'quvchi va talabalar egallagan bilimlarni baholashning o'ziga xos xususiyatlari.

5-mavzu. Pedagogning umumkasbiy kompetentsiyasi

Kompetentli yondashuv texnologiyasining umumiy tavsifi. Pedagogning kasbiy faoliyati. Zamonaviy pedagog va unga qo'yiladigan talablar. Zamonaviy ta'lim tizimida shaxsning o'z-o'zini tarbiyalashi.

6-mavzu. Kompetentsiya va kompetentlik tushunchalari o'rtasidagi o'zaro munosabat

Zamonaviy pedagogning kasbiy mahorati. Kasbiy-pedagogik o'z-o'zini boshqarish pedagog kompetentligining asosi sifatida. Kompetentsiya va kompetentlik tushunchalari o'rtasidagi o'zaro munosabat. Muammoli vaziyatlarga yechim topishda kasbiy kompetentlik.

7-mavzu. Kasbiy-pedagogik madaniyat

Kasbiy-pedagogik madaniyat – mohir pedagogning asosiy xususiyati sifatida. Pedagogik faoliyat sub'ektlari. Pedagogik faoliyat yurituvchilar - pedagogik faoliyat sub'ektlari sifatida. (Pedagogik faoliyat, pedagogik faollik, pedagogik muloqot).

8-mavzu. Kasbiy-pedagogik madaniyatning psixologik komponentlari

Kasbiy-pedagogik madaniyatning psixologik komponentlari (tahliliy-refleksiv, tashkiliy, baholovchi-informatsion, tuzatuvchi, o'z-o'zini boshqaruvchi aspektlar). Pedagogik muloqot madaniyati kasbiy-pedagogik madaniyatning yetakchi komponenti sifatida. Pedagogik muloqotning yetakchi strategiyalari: sub'ektlararo muloqot, dialog, hamkorlik va b. Pedagog qiyofasining komponentlari.

9-mavzu. Oliy ta'lim tizimida o'qitish metodikasi

Oliy ta'limda pedagogik faoliyatning asosiy turlari: ma'ruza - ta'lim tizimining yetakchi komponenti sifatida, ma'ruzaning asosiy vazifalari, ma'ruzani tayyorlashning asosiy metodik aspektlari va uni o'tkazish, ma'ruza turlari va ularning tavsifi. Seminar va uning o'ziga xos xususiyatlari. Amaliy mashg'ulot va amaliyot to'g'risida tushuncha, ularning o'ziga xos xususiyatlari. Amaliy darslarning turlari. Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish. Amaliyotni tashkil etish va o'tkazish. Laboratoriya mashg'ulotlarini loyihalashtirish va o'tkazish.

O'qitishning ta'lim-tarbiyaviy va rivojlantiruvchi vazifalari.

10- mavzu. O'qitish jarayonida bilim, malaka va ko'nikmalarni shakllantirish.

O'qitish natijalarini nazorat qilish sifati. Talaba ilmiy ishlarining turlari (kurs ishi, bitiruv malakaviy ish, magistrlik dissertatsiyasi, tezis, doklad, maqola). Pedagogik eksperiment, uning metodlari, bosqichlari va tashkil etish shartlari.

11-mavzu. Pedagogik faoliyatda innovatsiyalar

Innovatsiya tushunchasi, pedagogik innovatsiyalarni qo'llash. Pedagogik innovatsiyalarning turlari: yangi g'oyalar, texnologiyalar, pedagogik faoliyatda yangi vositalar, metod va shakllarni qo'llash. O'quv jarayoniga yangi tizimni joriy etish.

12-mavzu. Innovatsion texnologiyalarni o'rganish va pedagogik faoliyatda qo'llash.

Pedagogning innovatsion faoliyatini rag'batlantirish: tanlovlar, mualliflik dasturlari va o'quv adabiyotlari taqdimotini o'tkazish, grantlarda va pedagogik mahorat bo'yicha tanlovlarda ishtirok etish. Kasbiy mahoratini oshirib borish – pedagog innovatsion faolligining omili sifatida.

13-mavzu. O'rgatuvchi dasturlarni loyihalash metodikasi

Kursning o'quv va ilmiy-metodik ta'minotiga qo'yiladigan zamonaviy talablar. O'rgatuvchi mualliflik dasturlarini ishlab chiqish va o'quv adabiyotlarini yaratish masalalari. Modul dasturlari va kurslarni ishlab chiqishning metodik asoslari (mohiyati va asosiy maqsadlari, o'ziga xos xususiyatlari, tamoyillari). Ta'limni avtonomlashtirish.

14-mavzu. Modullarning tuzilishi va mazmuni.

Modulga asoslangan dastur, uning mazmuni, tuzilishi va tarkibi. Modul texnologiyasi asosida o'qitishning afzalliklari. Modul asosida o'qitishni tashkil etish shartlari.

15-mavzu. Keyslarni ishlab chiqish metodikasi.

Innovatsion texnologiyalarini qo'llash nuqtai nazaridan o'quv vositalarini tahlil qilish va baholash. Baholash vositalarini ishlab chiqish metodikasi (nazorat savollari, yozma topshiriqlar, testlar.

III. Seminar mashgulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-mavzu. Maxsus fanlarni o'qitish metodikasiga faning peredmeti, maqsad va vazifalari

2-mavzu. Oliy ta'lim tizimida pedagogik faoliyat turlari

3-mavzu. Pedagogning umumkasbiy kompetentsiyasi

4-mavzu. Intellektual salohiyat nazariyasi.

5-mavzu. Kasbiy-pedagogik madaniyat

6-mavzu. Kasbiy-pedagogik madaniyatning psixologik komponentlari

7-mavzu. Oliy ta'lim tizimida o'qitish metodikasi

8-mavzu. Qiyosiy metodikaning xususiyatlari va turli ta'lim muassasalarida darsni tashkil etish va o'tkazish

9-mavzu. Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi: nazariya va amaliyot

10- mavzu. O'qitish jarayonida bilim, malaka va ko'nikmalarni shakllantirish.

11-mavzu. Pedagogik faoliyatda innovatsiyalar va ularni tashkil etish metodlari va usullari

12-mavzu. Pedagogik eksperiment, uning metodlari, bosqichlari va tashkil etish shartlari.

13-mavzu. O'rgatuvchi dasturlarni ishlab chiqish, topshiriqlar mazmuni

14-mavzu. Modulga asoslangan dastur, uning mazmuni, tuzilishi va tarkibi

15-mavzu. Nazorat turlari va nazorat topshiriqlarini ishlab chiqish

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Pedagogik texnologiyalar tasnifi;
2. Pedagogik texnologiyalarni tadqiq etishning metodologik tamoyillari;
3. Modulga asoslangan o'quv dasturlari va ularning tuzilishi;
4. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning asosiy xususiyatlari;
5. Zamonaviy interaktiv texnologiyalar va ulardan samarali foydalanish usullari;
6. O'zbekiston Respublikasida masofaviy ta'limning o'ziga xos xususiyatlari ;
7. Ma'ruza mashg'ulotlarining asosiy vazifalari, ma'ruzani tayyorlashning asosiy metodik aspektlari ;
8. Kasbiy-pedagogik madaniyat;
9. Multimedia vositalari yordamida o'quv jarayonini loyihalashtirish va amalga oshirish;
10. Zamonaviy pedagogning kasbiy mahorati;
11. Maxsus fanlarni o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari;
12. Amaliy mashg'ulotlarni samarali tashkil etish usullari va texnologiyalari;

3.	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** **Fanni o'zlashtirish natijasida magistrant:** - fanning maqsadi, vazifasi va predmeti; - oliy ta'lim tizimida pedagogik faoliyat yuritishning mohiyati va muammolari; - maxsus fanlarni o'qitishdagi yutuq va muammolar, pedagogik faoliyatni modellashtirishning zamonaviy usullari, Boloniya jarayoni deklaratsiyasi va O'zbekiston Respublikasining jahon ta'lim tizimiga integratsiyasi to'g'risida ***tasavvurga ega bo'lishi***; - o'quv jarayonida bilimlarning fundamental asoslarini, ilm-fan yutuqlarini qo'llay olish, o'qitilayotgan fanning boshqa fanlar bilan aloqasi, fanning asosiy muammo va yutuqlarini bilishi va fan mavzularini modullarga ajrata olish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.*** - maxsus fanlarni o'qitishda ilmiy-tadqiqot natijalaridan faydalanish, oliy ta'limda o'quv-metodik va ilmiy ishlarni olib borish– auditoriyaga mos o'quv materiallarini tanlash, mavzular bo'yicha topshiriq, mashq va testlar tuzish, o'quv va tarbiyaviy ishlarni tizimlashtirish, shuningdek, maxsus fanlarni o'qitishda og'zaki va yozma tushuntirishlar berish, talabalarning mustaqil ta'lim ko'nikmalarini hamda ularning kasbiy va ijodiy mahoratlarini rivojlantirish, pedagoglik faoliyati bilan bog'liq turli vaziyatlarda o'zini qo'lga olish ***malakalariga ega bo'lishi lozim.***
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruza mashg'ulotlari; • aqliy hujum; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy, amaliy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, darslarga muntazam qatnashish, mustaqil ta'lim va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. Makhkamova G.T. Methodology of teaching special subjects.

Coursebook for MA students. –Ташкент: Tamaddun, 2018. - 279 b.

2. Jalolov J.J., Makhkamova G.T., Ashurov Sh.S. English language Teaching Methodology. –Tashkent: Fan va texnologiya, 2015.

3. Makhkamova G.T., Alimov Ah.S., Ziyayev A.L. Innovative pedagogical technologies in the English language teaching. –Tashkent: Fan va texnologiya, 2017.

4. Singer, A. J., Hines, S. M., & Murphy, M. O. (2003). Teaching to learn, learning to teach: a handbook for secondary school teachers. Routledge

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Қурбонов Ш.Э., Сейтхалилов Э. Таълим сифатини бошқариш. – Тошкент: Турон- Иқбол, 2006.- 592 бет

2. Basturkman H. Developing Courses in English for Specific Purposes. – New York: Palgrave Macmillam, 2010.

3. Ballan R., Cehan A. In-Service Distance Training Course for Teachers of English. – Romania: Polorom, 2003.

4. Jordan R.R. English for Academic Purposes. A guide and resource book for teachers. –CUP. Online publication: November 2010. http.: dx.doi.org/10.1017. CB09780511733062.

5. Makhkamova G.T. Projecting education-methodological complexes in MA departments. –T.: TTYESI bosmaxonasi, 2018. –144 p.

6. Richards J.C. Curriculum development in language teaching. –CUP, 2001. Online publication: 2010. http.: dx.doi.org/10.1017. CB09780511667220.

7. Richards J., Rodgers T. Approaches and methods in language teaching. – Cambridge: CUP, 2001.

8. Ur P. A Course in Language Teaching. Practice and Theory. – Cambridge: CUP, 2003.

9. Using CEFR: Principles of Good Practice. – Cambridge: CUP, 2011.

10. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам. Продвинутый курс. – М.: АСТ-Астрель, 2008.

Axborot manbalari

1. www.pedagog.uz

2. http://nauka-pedagogika.com/

3. http://prof-teacher.ru/pedagogika/tema-1-pedagogika-kak-nauka-ee-obekt-predmet-osnovnye-kategorii/

	4. http://www.book.ru 5. http://flogiston.ru/library 6. http://psylib.myword.ru/ 7. http://socioline.ru/node/446 8. http://soc.lib.ru/
7.	Samarqand davlat chet tillar instituti tomonidan ishlab chiqilgan va institut Kengashining 2023-yil "30" 08 dagi "1"-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
8.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** L.E. Xolmuradova - SamDChTI, "Tarjima nazariyasi va amaliyoti" kafedrasi dotsenti, PhD
9.	**Taqrizchilar:** Sh.S. Safarov - SamDChTI, "Tarjima nazariyasi va amaliyoti" kafedrasi professori, f.f.d. A.I. Sayfullayev - Samarqand xalqaro texnologiya universiteti dotsenti